

УДК 343.3/.7

DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v100.2023.11>*Я. М. Нитка*

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА ТА ВИДИ

Постановка проблеми. Частиною першою статті 1 Кримінального кодексу України (далі – КК) проголошено, що завданням кримінального законодавства є правове забезпечення охорони найбільш важливих сфер життєдіяльності людини від кримінально-протиправних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання не лише потенційно можливим, але й реальним проявам девіантної поведінки особи (ч. 1 ст. 1 КК). Досягнення вказаних завдань у КК забезпечується шляхом визначення в його Особливій частині сукупності тих проявів такої поведінки, які й є власне кримінальними правопорушеннями, а також регламентування загрози застосування різного за ступенем суворості покарання та інших засобів кримінально-правового характеру щодо осіб, які їх вчинили.

Одним з різновидів суспільних відносин, що потребує забезпечення захисту від окремих кримінально-протиправних посягань, є суспільні відносини у сфері професійної державної і недержавної охоронної діяльності. За справедливим зауваженням М. В. Сийплові, порушення суспільних відносин у сфері охоронної діяльності загрожує як окремим сферам державних інтересів, так і національній безпеці України в цілому. У зв'язку з цим захист як державної, так і недержавної професійної охоронної діяльності був і залишається складовою частиною загальної системи забезпечення національної безпеки України [12, с. 5]. Це створює передумову для з'ясування питання про те, що ж власне являє собою кримінальне правопорушення у сфері охоронної діяльності (так зване охоронне кримінальне правопорушення), вчиненням якого порушуються названі суспільні відносини, які ознаки цього кримінального правопорушення, а також, яка система та можливі різновиди цих протиправних посягань. Аналіз саме цих орієнтирів протиправної поведінки у сфері охоронної діяльності поза всяким сумнівом є цікавим не лише з теоретичної, але і з практичної точки зору.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Проблематика захисту охоронної діяльності від кримінально-протиправних посягань хоча й опосередковано, але все ж таки знаходилася у сфері уваги низки вітчизняних науковців, зокрема О. М. Бандурки, Ю. В. Бауліна, А. А. Вознюка, В. О. Глушкова, В. К. Грищука, О. О. Дудорова, В. П. Ємельянова, О. М. Костенка, О. М. Литвинова, А. С. Пащенко, М. І. Хавронюка та багатьох інших вчених. На фундаментальному монографічному рівні М. В. Сийплові аналізував проблеми кримінально-правового захисту охоронної діяльності в Україні. Дослідник вивчав теоретичне підґрунтя та методологію втілення загальних підстав та принципів криміналізації суспільно небезпечних діянь, досліджував об'єкт та об'єктивну сторону посягань проти охоронної діяльності, суб'єкта та суб'єктивну сторону цих протиправних посягань. Враховуючи безсум-

нівну теоретичну і практичну значущість проведених досліджень згаданих авторів, і, насамперед, М. В. Сийплові, слід зазначити, що значною мірою вільною зоною у науковому пошуку залишається питання поняття, ознак, системи та різновидів протиправних посягань у сфері охоронної діяльності. Зокрема, до кінця не з'ясованим є питання розуміння поняття та ознак кримінального правопорушення у сфері охоронної діяльності, а запропонований варіант бачення М. В. Сийплові питання щодо класифікації цих кримінальних правопорушень не є безспірним.

Формулювання цілей. Метою цієї статті є виокремлення в Особливій частині КК основних (базових) та потенційно можливих різновидів кримінальних правопорушень у сфері охоронної діяльності, виявлення системи цих кримінальних правопорушень та з урахуванням цього визначення поняття та виділення ключових ознак цих проявів кримінально-протиправних заборон.

Виклад основного матеріалу. У навчальній літературі критерієм визначення сукупності кримінально-правових норм, що визначають кримінальну відповідальність за ті чи інші кримінальні правопорушення, традиційно виступає родовий об'єкт кримінально-правової охорони, тобто група тотожних або однорідних суспільних відносин, на які посягають відповідні протиправні діяння [3, с. 121; 4, с. 115]. При цьому варто наголосити на тому, що в Особливій частині наявні низка так званих особливих різновидів кримінальних правопорушень та відповідних ним родових складів кримінальних правопорушень наскрізного характеру. Під останніми слід розуміти родовий склад, який складається з групи схожих за своїм змістом складів кримінальних правопорушень, передбачених у різних розділах Особливої частини КК. Йдеться зокрема про родовий склад наскрізного характеру розкрадання, хуліганських, терористичних, насильницьких, резонансних, стратегічних, корупційних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією [2, с. 82–83; 1, с. 64].

З огляду на це, на наше переконання, до вказаного переліку різновидів родового складу наскрізного характеру належить й родовий склад наскрізного характеру кримінальних правопорушень у сфері охоронної діяльності. У зв'язку з цим, хотілося б сфокусувати увагу на виокремлення можливих основних (базових) та потенційно можливих різновидів кримінальних правопорушень у сфері охоронної діяльності, які утворюють своєрідну систему таких кримінальних правопорушень.

М. В. Сийплові з цього приводу виділяє дві групи кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності та відповідні ним групи складів кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності: 1) кримінальні правопорушення проти державної охоронної діяльності (ст. 112, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 352, 364, 365, 367, 380, 381, 387, 443 КК); 2) кримінальні правопорушення проти приватної та громадської охоронної діяльності, які представлені нормами, що опосередковано захищають інтереси такої діяльності від «зовнішніх» (ст. ст. 115, 121, 122, 125, 194, 206, 342, 348, 350, 352, 355 КК) та норми, що забезпечують дотримання закону безпосередньо учасниками таких відносин (ст. ст. 118, 124, 197, 260, 263, 359, 364, 364-1, 365, 366–368 КК). На думку дослідника, класифікація цих кримінальних правопорушень може бути здійснена й за іншими критеріями, зокрема: 1) залежно від захисту охоронної діяльності від «зовнішніх» посягань

на таку діяльність та від посягань на охорону діяльність, які проявляються «з сердини», тобто вчиняються безпосередньо учасниками відносин у сфері охоронної діяльності; 2) з огляду на потерпілого (об'єкта охоронної діяльності); 3) за способом вчинення кримінальних правопорушень проти державної охоронної діяльності; 4) з огляду на суб'єкт кримінальних правопорушень проти державної охоронної діяльності; 5) зважаючи на місце певних кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності в системі Особливої частини КК (тобто розташування їх в конкретному розділі Особливої частини КК) [12, с. 482–501].

На нашу думку, притаманний системі кримінальних правопорушень у сфері охоронної діяльності наскрізний характер, дійсно може бути репрезентований двома формами охоронної діяльності: або державною або приватною чи громадською. Тут варто зауважити, що розташування потенційно можливих кримінально-протиправних заборон у сфері охоронної діяльності в різних розділах Особливої частини КК є не критерієм класифікації цих кримінальних правопорушень на види, а змістовною ознакою системи цих протиправних посягань, в основу якої покладені типи кримінально-правової охорони: інтереси об'єкта охоронної діяльності (спеціального потерпілого), суспільства та держави у сфері охоронної діяльності. У зв'язку з цим, зовні вказана система кримінальних правопорушень у сфері охоронної діяльності в Особливій частині КК носить так би мовити приховано-наскрізний вигляд.

М. В. Сийплові також звертає увагу на те, що чинний КК не містить безпосередньо норм, які передбачають відповідальність за посягання на охоронну діяльність [12, с. 6]. Однак дозволимо не погодитися з таким твердженням науковця. На наше переконання, система кримінальних правопорушень у сфері охоронної діяльності, з огляду на запропоновану автором класифікацію таких кримінальних правопорушень, фактично представлена двома групами протиправних посягань: основними (базовими) охоронними кримінальними правопорушеннями та кримінальними правопорушеннями, пов'язаними зі здійсненням охоронної діяльності. Вчиненням перших, власне, і заподіюється шкода охоронній діяльності як об'єкту кримінально-правової охорони. Останні можуть бути репрезентовані, зокрема, різновидами тих, передбачених в різних розділах Особливої частини КК кримінальних правопорушень, в яких їх об'єкт може становити фактичний об'єкт кримінально-правової охорони, а так само в яких потерпілим від кримінального правопорушення може виступати як суб'єкт охоронної діяльності, так і будь-яка інша особа, яка є, власне, об'єктом охоронної діяльності. Тут, можливо, варто нагадати, що фактичний об'єкт кримінально-правової охорони – це реально існуючий в оточуючій дійсності об'єкт конкретного протиправного посягання, скажімо, життя громадянина К., який був одночасно об'єктом охоронної діяльності, тобто щодо якого здійснювалася діяльність з організації та практичного здійснення заходів охорони, спрямованих на забезпечення його особистої безпеки, життя та здоров'я [5, с. 292–294].

Що стосується конкретних різновидів та переліку таких основних (базових) охоронних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних зі здійсненням державної або приватної чи громадської охоронної діяльності, то їх поділ на види залежить від власне розуміння поняття та ознак охоронного

кримінального правопорушення як такого та будь-якого іншого кримінального правопорушення, пов'язаного зі здійсненням охоронної діяльності.

Зважаючи на це, доречно зазначити, що у чинному КК відсутнє загальне визначення поняття охоронного кримінального правопорушення або кримінального правопорушення, пов'язаного зі здійсненням охоронної діяльності, на кшталт визначеного на законодавчому рівні поняття корупційного кримінального правопорушення чи кримінального правопорушення, пов'язаного з корупцією (примітка до ст. 45 КК), або військового кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 401 КК). Водночас поняття подібних різновидів кримінального правопорушення у сфері охоронної діяльності можна змоделювати на підставі аналізу окремих положень закону України «Про охоронну діяльність», позицій доктрини кримінального права, в яких відображені погляди на розуміння власне поняття охоронної діяльності, а також приписів ч. 1 і 2 ст. 11 КК та ч. 1 ст. 55 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК).

Так, згідно зі ст. 1 Закону України «Про охоронну діяльність», «... охоронна діяльність – надання послуг з охорони власності та громадян; суб'єкт охоронної діяльності – суб'єкт господарювання будь-якої форми власності, створений та зареєстрований на території України, що здійснює охоронну діяльність на підставі отриманої у встановленому порядку ліцензії; об'єкт охорони – фізична особа та/або майно» [11].

На думку М. В. Сийплові, охоронна діяльність – це вид господарської діяльності/один із напрямків правоохоронної діяльності, що полягає у системі правових, організаційних, економічних, технологічних, фізичних та інших заходів, які здійснюються суб'єктами, що мають специфічні права й обов'язки із забезпечення охорони життя та здоров'я фізичних осіб та їх власності, власності юридичних осіб чи держави від протиправних посягань, визначені законами, підзаконними актами та цивільно-правовими угодами [12].

В навчальній літературі з кримінального права традиційно до ознак будь-якого кримінального правопорушення відносять такі ознаки: суспільна небезпечність, винність, протиправність, караність, вчинення його суб'єктом кримінального правопорушення. При цьому суспільну небезпечність і винність зазвичай називають сутнісними (матеріальними) ознаками, а протиправність і караність – формальними ознаками кримінального правопорушення [1, с. 106; 4, с. 55–57; 6, с. 67–69].

Водночас доречно зазначити, що, згідно з ч. 1 і 2 ст. 11 КК, кримінальним правопорушенням є передбачене кримінальним законом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), в результаті вчинення якого суб'єктом кримінального правопорушення заподіюється або створюється загроза заподіяння істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі. Зважаючи на це, до обов'язкових ознак будь-якого кримінального правопорушення належать наступні ознаки: 1) суспільно небезпечність діяння; 2) протиправність діяння, а, відтак, караність або загроза настанні інших кримінально-правових наслідків; 3) винність; 4) кримінальним правопорушенням є діяння вчинене загальним або спеціальним суб'єктом кримінального правопорушення; 5) обов'язковими

наслідком вчиненого такого кримінального правопорушення є заподіяння істотної шкоди або створення загрози її заподіяння.

Отже, можна дійти висновку, що, скажімо, охоронне кримінальне правопорушення може характеризуватися наступними ознаками: 1) це суспільно небезпечне винне діяння; 2) воно вчиняється у сфері охоронної діяльності, тобто під час здійснення діяльності, пов'язаної з наданням послуг з охорони власності та громадян. Зокрема, положеннями ст. 10 Закону України «Про охоронну діяльність» задекларовано, що «1. Під час організації та здійснення охоронної діяльності забороняється: ... 4) розголошувати відомості про вжиті заходи щодо організації та здійснення охоронної діяльності, а також інформацію з обмеженим доступом та інформацію про особу, яка охороняється, що стали відомі у зв'язку із здійсненням охоронної діяльності, крім випадків, передбачених законодавством; 5) приховувати факти про кримінальні правопорушення, що вчиняються або готуються, незалежно від інтересів замовника послуг з охорони; 6) охороняти фізичну особу, яка вчиняє кримінальне або адміністративне правопорушення або намагається їх вчинити; 7) здійснювати дії, що посягають на права, свободи та власність фізичних осіб, а також ставлять під загрозу їх життя та здоров'я, честь, гідність і ділову репутацію; 8) використовувати засоби радіозв'язку без наявності дозволу на їх використання на наданих радіочастотах; 9) здійснювати заходи, що належать до оперативно-розшукових відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» ... », крім підрозділів оперативного забезпечення охорони управління державної охорони виключно з метою забезпечення безпеки осіб та об'єктів, щодо яких здійснюється державна охорона (ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [11; 10]; 3) це діяння є протиправним, а тому караним або таким, що зумовлює настання інших правових наслідків. Його вчинення тягне застосування до особи різних за ступенем суворості видів покарань та інших заходів кримінально-правового; 4) це діяння може бути вчинено виключно спеціальним суб'єктом кримінального правопорушення – суб'єктом охоронної діяльності у зв'язку зі здійсненням такої діяльності; 5) вчиненням цього діяння заподіюється істотна шкода об'єкту кримінально-правової охорони – суспільним відносинам, що виникають під час виконання обов'язків із охорони власності або громадян. Її констатація суб'єктом правозастосування іноді може мати проблемний характер. Це пов'язано з тим, що порядок визначення такої шкоди в у різних випадках є різним. З цього приводу в одному з науково-практичних коментарів КК зазначається, що якщо істотність майнової чи фізичної шкоди часто визначається безпосередньо в законі на підставі заздалегідь визначених критеріїв, то визначення чи невизначення істотною нематеріальної шкоди (політичної, організаційної та будь-якої іншої), переважно, здійснюється у межах судової дискреції без урахування зазначених критеріїв [9, с. 49–50].

У зв'язку з цим, можна змодельовати таке визначення поняття охоронного кримінального правопорушення – це суспільно небезпечне винне протиправне діяння, яке вчиняється суб'єктом охоронної діяльності, у зв'язку з виконанням послуг з охорони власності та громадян, заподіює істотну шкоду об'єкту кримінально-правової охорони або створює загрозу її заподіяння та призводить до настання кримі-

нально-правових наслідків у формі покарання та інших засобів кримінально-правового характеру.

Щодо кримінального правопорушення, пов'язаного зі здійсненням охоронної діяльності, то таким кримінальним правопорушенням слід вважати будь-яке протиправне діяння, незалежно від того чи нормативно визначена у відповідній статті (частині статті) Особливої частини КК вказівка про будь-яку ознаку охоронної діяльності, що потенційно опосередковано може бути вчинено суб'єктом охоронної діяльності або вчиняється стосовно об'єкта такої діяльності.

Вже з огляду на вказане розуміння поняття та ознак охоронного кримінального правопорушення та поняття кримінального правопорушення, пов'язаного зі здійсненням охоронної діяльності, можна дійти висновку, що основні (базові) охоронні кримінальні правопорушення – це власне ті кримінальні правопорушення у сфері державної або приватної чи громадської охоронної діяльності, що вчиняються виключно або альтернативно суб'єктами охоронної діяльності та в результаті вчинення яких заподіюється істотна шкода суспільним відносинам у сфері охорони власності та громадян. До останніх можуть належати: а) охоронник; б) службова особа, органу, на який покладено функції забезпечення безпеки (охорони) працівників суду, осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, членів їх сімей та близьких родичів; в) службова особа, яка здійснює заходи безпеки (охорони); г) особи, які залучені до проведення оперативно-розшукових чи слідчих дій під час виконання обов'язків із забезпечення безпеки осіб та об'єктів, щодо яких здійснюється державна охорона тощо). Зважаючи на це, такі протиправні посягання становлять кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 197, 380, 381, 387, 396 КК.

До кримінальних правопорушень, пов'язаних зі здійсненням охоронної діяльності, належать: а) окремі кримінальні правопорушення, які можуть вчинені будь-якими особами, у тому числі й опосередковано суб'єктами державної або приватної чи громадської охоронної діяльності у зв'язку зі здійсненням охоронної діяльності (ст. ст. 115, 118, 121, 122, 124, 125, 194, 356, 359, 364, 364-1, 365 КК); б) кримінальні правопорушення, пов'язані зі здійсненням державної або приватної чи громадської охоронної діяльності, потерпілим від яких може бути як особа, яка безпосередньо виконує обов'язки з охорони власності та громадян, так і будь-яка інша особа, яка є об'єктом охоронної діяльності (ст. ст. 112, 206, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 350, 352, 355 КК).

Висновки. Вищевикладене дозволяє стверджувати, що система кримінальних правопорушень у сфері охоронної діяльності представлена: 1) основними (базовими) охоронними кримінальними правопорушеннями, передбаченими ст. ст. 197, 380, 381, 387, 396 КК; 2) кримінальними правопорушеннями, пов'язаними зі здійсненням охоронної діяльності, перелік яких є значно ширшим. З огляду на розташування потенційно можливих протиправних заборон у сфері охоронної діяльності, їх системі притаманний приховано-наскрізний характер, в основу якого покладені типи кримінально-правової охорони, а саме: інтереси об'єкта охоронної діяльності, суспільства та держави у сфері охоронної діяльності.

Під охоронним основним (базовим) кримінальним правопорушенням слід розуміти суспільно небезпечне винне протиправне діяння, яке вчиняється

суб'єктом охоронної діяльності, у зв'язку з виконанням послуг з охорони власності та громадян, заподіює істотну шкоду об'єкту кримінально-правової охорони або створює загрозу її заподіяння та призводить до настання кримінально-правових наслідків у формі покарання та інших засобів кримінально-правового характеру.

До кримінального правопорушення, пов'язаного зі здійсненням охоронної діяльності, належить кримінальне правопорушення, незалежно від того чи нормативно визначена у відповідній статті (частині статті) Особливої частини КК вказівка про будь-яку ознаку охоронної діяльності, що потенційно опосередковано може бути вчинено суб'єктом охоронної діяльності або вчиняється стосовно об'єкта охоронної діяльності.

Вказане розуміння системи, різновидів, поняття та ознак як охоронного кримінального правопорушення, так і кримінального правопорушення, пов'язаного зі здійсненням охоронної діяльності, є орієнтиром для здійснення подальших наукових розвідок, присвячених зокрема кримінологічній характеристиці цих проявів протиправної поведінки особи та заходам їх запобігання.

Література

1. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваіте, 2014. 944 с.
2. Смельянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. Харків : Право, 2018. 142 с.
3. Івахненко О. А. Кримінальна відповідальність за хуліганські діяння: хуліганські злочини та склади злочинів : монографія ; за заг. ред. В. П. Смельянова. Харків : Право, 2016. 184 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.]; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.
5. Кримінальне право України. Загальна частина: підруч. / За ред. А. С. Беніцького, В. С. Гусласького, О. О. Дудорова, Б. Г. Розовського. Київ : Істина, 2011. 1112 с.
6. Кримінальне право України: Загальна частин : підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна; 5-те вид. переробл. і доп. Харків: Право, 2015. 528 с.
7. Кримінальний кодекс України : Закон України в редакції від 30.12.2020 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20201230#Text>.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1368 с.
10. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
11. Про охоронну діяльність : Закон України від 22.03.2012 р. № 4616-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>.
12. Сийплові М. Кримінально-правовий захист охоронної діяльності в Україні : монографія. Харків : Панов, 2019. 614 с.

Анотація

Нитка Я. М. Кримінальні правопорушення у сфері охоронної діяльності: поняття, система та види. – Стаття.

На підставі аналізу доктринальних положень, а також приписів чинного законодавства України виокремлюються основні (базові) та потенційно можливі різновиди кримінальних правопорушень у сфері охоронної діяльності та на цій підставі моделюється поняття та виокремлюються ключові ознаки цих кримінальних правопорушень.

Зазначається, що систему кримінальних правопорушень у сфері охоронної діяльності становлять: 1) основними (базовими) охоронними кримінальними правопорушеннями, передбаченими ст. ст. 197, 380, 381, 387, 396 КК; 2) кримінальними правопорушеннями, пов'язаними зі здійсненням охоронної діяльності, перелік яких є значно ширшим. З огляду на розташування потенційно можливих протиправних заборон у сфері охоронної діяльності, їх системі притаманний приховано-наскрізний характер, в основу якого покладені типи кримінально-правової охорони, а саме: інтереси об'єкта охоронної діяльності, суспільства та держави у сфері охоронної діяльності.

Підкреслено, що під охоронним основним (базовим) кримінальним правопорушенням слід розуміти суспільно небезпечне винне протиправне діяння, яке вчиняється суб'єктом охоронної діяльності, у зв'язку з виконанням послуг з охорони власності та громадян, заподіює істотну шкоду об'єкту кримінально-правової охорони або створює загрозу її заподіяння та призводить до настання кримінально-правових наслідків у формі покарання та інших засобів кримінально-правового характеру.

Кримінальне правопорушення, пов'язане з охоронною діяльністю, є кримінальним правопорушенням, незалежно від того чи нормативно визначена у відповідній статті (частині статті) Особливої частини КК вказівка про будь-яку ознаку охоронної діяльності, що потенційно опосередковано може бути вчинено суб'єктом охоронної діяльності або вчиняється стосовно об'єкта охоронної діяльності.

У підсумку зазначається, що таке розуміння системи, різновидів, поняття та ознак як охоронного кримінального правопорушення, так і кримінального правопорушення, пов'язаного зі здійсненням охоронної діяльності, є орієнтиром для здійснення подальших наукових розвідок, присвячених зокрема кримінологічній характеристиці цих проявів протиправної поведінки особи та заходам їх запобігання.

Ключові слова: безпека осіб, злочин, кримінальний проступок, охоронна діяльність, види кримінальних правопорушень.

Summary

Nytka Ya. M. Criminal offenses in the field of security activities: concept, system and types. – Article.

Based on the analysis of doctrinal provisions and provisions of current legislation of Ukraine, the author identifies the main (basic) and potentially possible types of criminal offenses in the field of security activities, and on this basis, the author models the concept and identifies the key features of these criminal offenses.

It is noted that the system of criminal offenses in the field of security activities is represented by: 1) the main (basic) security criminal offenses provided in Articles 197, 380, 381, 387, 396 of the CC; 2) criminal offenses related to the implementation of security activities, the list of which is much wider. Given the location of potentially possible unlawful prohibitions in the field of security activities, their system is characterized by a hidden cross-cutting nature, based on the types of criminal law protection, namely: the interests of the object of security activities, society and the State in the field of security activities.

It is emphasized that a main (basic) security criminal offense should be understood as a socially dangerous culpable unlawful act committed by a security entity in connection with the performance of services for the protection of property and citizens, which causes significant damage to the object of criminal law protection or creates a threat of such damage and leads to criminal law consequences in the form of punishment and other criminal law measures.

A criminal offense related to security activities is a criminal offense, regardless of whether the relevant article (part of an article) of the Special Part of the Criminal Code contains a statutory reference to any feature of security activities that may potentially be indirectly committed by a security entity or committed in relation to a security object.

As a result, it is noted that this understanding of the system, types, concepts and features of both a security criminal offense and a criminal offense related to security activities is a guideline for further scientific research on the criminological characterization of these manifestations of unlawful behavior of a person and measures to prevent them.

Key words: criminal offense, crime, security activity, types of criminal offenses.